

Muhabbet Fedaileri

Son zamanlarda, bazı dış mihrakların milletimizin birlik ve beraberliğini bozmak ve milletimizin bir kesimini devletle karşı karşıya getirmek gibi dehşetli bir plan kurduklarına ve bunu kademeli olarak uygulamaya koyduklarına şahit oluyoruz.

Milletimizi birbirine düşman etmek ve ülkemizi yıllarca geri götürmek emeliyle hazırlanan bu oyuna gelinmemesi için “ittihat, asayiş muhafaza ve devlete itaat” konularında bazı hakikatleri hatırlamamız bir zaruret haline gelmiştir.

Konuya Üstat Bediüzzaman Hazretlerinin şu cümlesi ile başlamak istiyorum:

“Bizler muhabbet fedaileriyiz husumete vaktimiz yoktur.”[\[1\]](#)

“Hayat, vahdet ve ittihadın neticesidir. İmtizaçkârâne ittihad gittiği vakit, mânevî, hayat da gider.”[\[2\]](#) buyuran Bediüzzaman Hazretleri, hayatı boyunca daima âlem-i İslâm’ın ittihadına, milletin birlik ve beraberliğinin muhafazasına çalışmış, her zaman asayiş ve huzurdan yana olmuş, talebelerini; *“Asayişin manevî bekçileri”* olarak tavsif etmiş, onlara her zaman sabrı ve müspet hareketi tavsiye etmiştir. Bediüzzaman Hazretleri’nin vefatından kısa bir zaman önce umum Nur Talebelerine vermiş olduğu, kendisinin de hayatı boyunca titizlikle tatbik ettiği en son dersi ‘Müspet Hareket.’ olmuştur. Üstad, bu dersiyile Nur Talebeleri’nin her türlü menfi cereyanlardan şiddetle kaçınmalarını tavsiye etmiştir.

Üstad Hazretleri bir vasiyetname mahiyetinde olan bu en son dersinde şöyle buyurmaktadır:

“Bizim vazifemiz müsbet harekettir. Menfî hareket değildir. Rıza-yı ilâhiye göre sırf hizmet-i imaniyeyi yapmaktır. Vazife-i ilahiyeye karışmamaktır. Bizler asayiş muhafazayı netice veren müsbet iman hizmeti içinde; her bir sıkıntıya karşı sabırla, şükürle mükellefiz...”

...Evet, mesleğimizde kuvvet var. Fakat bu kuvvet, asayiş muhafaza etmek içindir.

...Harici tecavüze karşı kuvvetle mukabele edilir. Çünkü düşmanın malı, çoluk-cocuğu ganimet hükmüne geçer. Dahilde ise öyle değildir. Dahildeki hareket müsbet bir şekilde manevî tahribata karşı manevî ihlâs sırrı ile hareket etmektir. Hariç'teki cihad başka, dahilde cihad başkadır. Şimdi milyonlar hakiki talebeleri Cenâb-ı Hak bana vermiş. Biz bütün kuvvetimizle dahilde ancak asayiş muhafaza için müsbet hareket edeceğiz. Bu zamanda, dahil ve hariçteki cihad-ı mânevîyedeki fark pek azımdır.

... Biz dünyaya bakmıyoruz. Baktığımız vakit de onlara yardımcı olarak çalışıyoruz. Asayiş muhafazaya müsbet bir şekilde yardım ediyoruz.

... Hem dahildeki cihad-ı manevî; manevî tahribata karşı çalışmaktır ki, maddî değil manevî hizmetler lâzımdır. Onun için ehl-i siyasete karışmadığımız gibi, ehl-i siyaset de bizimle meşgul olmaya hiçbir hakları yok!..."

Bediüzzaman Hazretleri hem küfür ve dalalete, hem de her türlü bozgunculuğa, anarşiye ve bölücülüğe karşı ilmî ve fikrî bir mücadele vermiş, iman ve Kur'an hizmetini her şeyin fevkinde görmüş, davası uğrunda yirmi sekiz sene hapis yatmış, defalarca zehirlenmiş, bütün bunlara rağmen "Saçlarım kadar başlarım olsa, hergün birini kesseniz hakaik-i Kur'aniyeye feda olan bu baş, zıncıya boyun eğmeyecek" diyerek davasındaki kararlılığını ortaya koymuştur. Bununla beraber, talebelerini, devlete ve hükümete karşı fiilî mücadeleden şiddetle men etmiş, hakkını daima kanuni yollardan müdafaa yoluna gitmiştir. Nitekim âdil hâkimler her seferinde onun ve talebelerinin masumiyetlerini tescil etmişler, hizmetinin devlete ve millete hiçbir zararının olmadığını, bilakis asayişin teminine büyük faydası dokunduğunu kazıyye-i muhkeme hâlinde tespit etmişlerdir.

Bilindiği gibi, devlet bir şahs-ı manevidir. Şüphesiz en kötü bir devlet, devletsizlikten binler kat daha iyidir. Devleti olmayan ve başka devletlerin esareti altında inleyen milletlerin perişan ve sefil halleri herkesin malumudur.

Vatanı olmayanın evi, barkı ve mülkü olmaz, namusu tarumar olur. Millet ile vatan, ruh ve ceset gibidir. Devletsiz, vatansız bir millet yetim; milletsiz vatan da harabe bir ev gibidir. İnsanın en esaslı vazifelerinden birisi de vatanını sevip sevdirmesi ve ona gereken hizmeti yapmasıdır. Çünkü devlet ve vatan, Cenab-ı Hakk'ın bizlere ihsan ettiği büyük nimetlerdir.

Vatanı sevmenin sayısız sebepleri vardır. O, bizim şefkatli ve sevgili validemiz, bizler onun kıymetini bilen ve ona can feda eden hürmetkâr evlatlarıyız. Din, can, mal, namus ve evlat vatan ile muhafaza olunur. Kendi menfaatlerini vatanın ve milletin menfaatine tercih eden bir kimse vatan ve milletine ihanet etmiş olur.

Vatan; tahassungâhımızdır, evimizdir ve ibadethanemizdir. Bu dünyanın nimetlerini o hanede kazandığımız gibi, cenneti ve ebedî saadetimizi de yine orada kazanacağız. Vatan cennetin bir salonudur. Bunun içindir ki, “*Vatan sevgisi imandandır.*” denilmiştir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) vatanını pek ziyade severdi. Düşmanları kendisini Mekke-i Mükerrreme’den çıkarttıkları gün; “Ne yapayım? Ben seni çok seviyorum, ama düşmanlarım beni senden çıkarttılar.” diye teessürünü ifade etmiştir. Hz. Peygamber’in (s.a.v.) yanında vatandan bahsedildiğinde mübarek gözleri yaşla dolardı.

Bediüzzaman Hazretlerinin dediği gibi: “...*Memleket dahi bir hanedir ve vatan dahi bir millî ailenin hanesidir.*”[\[3\]](#) Bu hane içinde büyümüş, ilim ve irfandan nasibini almış vatanperver, şuurlu bir insanın hayatı boyunca bu nimete karşı şükretmesi dinî ve vicdanî bir borçtur. Bediüzzaman Hazretlerinin buyurduğu gibi: “*Madem ben de bu vatanın bir evlâdıyım, bu vatanın saadetine hizmet etmek benim için farzdır.*”[\[4\]](#)

Topraklarımızın her karışı binlerce şehidin kanıyla yoğrulmuştur. “Bastiğimiz yerleri toprak diyerek geçmememiz, altında binlerce kefensiz yatanı düşünmemiz gerekir.” Evet, vatan muhabbeti ve onu muhafaza gayreti olmasa, memleketler harap olur, viraneye inkılap eder. Milleti ise esarete mahkûm olur. Vatanlarını muhafaza edemeyen milletler tarihten silinmişlerdir.

Hamiyetperver her bir insan, vatanına, milletine, devletine faydalı bir fert olmak için gayret etmekten büyük bir zevk alır. Vatan ve milletini ve onun ihtiva ettiği ulvi değerleri, kara sevdalı bir âşık gibi sevmeyen bir insan veya bir millet izmihlale mahkûm olur.

Bir insanın ailesine karşı fedakârlığı bir ise, devletine ve milletine karşı bin olmalıdır. Evet, “...*Kimin himmeti milleti ise o tek başına bir millettir.*”[\[5\]](#)

Büyük bir âlicenaplık ve fedakârlık yaparak bize meziyetli bir tarih ve eşsiz bir

miras bırakan necip ecdadımızı tazim etmek ve onlara layık bir nesil olmak vicdanî borçlarımızdan biridir.

Asırlarca cihana medeniyette örnek olan, cesur, dirayetli, metanetli ve adaletli bir milletin gençlerini cehalet, cebanet, sefahet gibi ahlak-ı rezileden muhafaza etmek, onları millî ve manevi değerlerine bağlı, vatanperver, âlicenap, şecaatli ve edepli olarak yetiştirmek elzemdir.

Dinimizde vatana hıyanet etmek, devlete karşı ayaklanmak ve fitne çıkarmak kesinlikle yasaktır. Bir ayette mealen şöyle buyurmaktadır: “Fitne katlden daha şiddetlidir.”[\[6\]](#)

Başka bir ayette ise şöyle buyrulur: “Eğer müminlerden iki grup birbirleriyle vuruşurlarsa aralarını düzeltin. Şayet onlardan biri, hâlâ (Allah’ın hükmüne boyun eğmeyip) ötekine saldırırsa, Allah’ın emrine dönünceye kadar (bu) saldıran tarafla savaşın. Eğer (Allah’ın emrine) dönerse artık aralarını adaletle düzeltin ve (her işte) adaletli davranın. Şüphesiz ki Allah, âdil davrananları sever.”[\[7\]](#)

Bu ayette geçen “bağî” kelimesi, anarşi çıkarmak, isyan etmek ve haddi tecavüz anlamlarına gelmektedir. Ancak, devlet yöneticilerinden farklı düşündüğü hâlde isyana teşebbüs etmeyen kimseye dokunulmaz. Çünkü “İtaat etmemek başkadır, isyan etmek daha başkadır.”

Başta Peygamber Efendimiz (s.a.v.) olmak üzere, bütün ehl-i sünnet âlimleri, devlete itaat edilmesi üzerinde ısrarla durmuş ve isyanı kesin olarak yasaklamışlardır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) adaletle hükmetmeyen devlet reislerine dahi isyan etmeyi yasaklamıştır.

Devlet idarecilerine itaatin ehemmiyeti mükerreren teyit edilmiş, milletin birlik ve beraberliğini bozacak her türlü faaliyet İslam dininde men edilmiştir. Vatanın ve milletin muhafazası, namus ve iffetin hıfzı, mal ve canın emniyeti hep devletin varlığı ve devamı ile kaim olduğu için, Hz. Peygamber (s.a.v.) itaatin ehemmiyeti üzerinde ısrarla durmuş, Müslümanları her türlü isyan ve bozgunculuktan, nifak ve şikaktan şiddetle men etmiştir. İtaatteki hikmet ve maslahatı kavramayan nice milletler, Cenab-ı Hakk’ın en büyük ihsanlarından biri olan “devlet” nimetini ellerinden kaçırmışlar; birlik ve bütünlüklerini, istiklaliyetlerini muhafaza edememişlerdir. Tarih bunun acı misalleriyle doludur.

Bunun içindir ki, Müslümanların birlik ve beraberliği yolunda, vatanın ve milletin bekası uğrunda feda-yı can eden, ittihad-ı İslam'ın öncüsü ve sevdalısı olan Yavuz Sultan Selim Han şöyle der:

İhtilâf ü tefrika endişesi,

Kûşe-i kabrimde hattâ bikarar eyler beni;

İttihatken savlet-i a'dayı def'e çaremiz,

İttihad etmezse millet, dağidar eyler beni..."[8]

Bugün bütün âlem-i İslam'ın kalbini derinden yaralayan ve vicdanlarını sızlatan Filistin, Suriye ve Mısır'da yaşanan elim hadiseler hep ihtilaf ve tefrikanın neticesidir.

Peygamber Efendimiz (sav) müminlerin huzur ve sükûnuna, birlik ve beraberliğine büyük ehemmiyet vermiş, umumi asayişin devam etmesi için, devlet reislerinden gelebilecek zulüm ve baskılara karşı ümmetinin isyan etmeyip, tahammül göstermelerini tavsiye etmiştir. Hz. Huzeyfe'den nakledilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (s.a.v.) *"Benden sonra benim doğru yolumdan gitmeyen ve benim sünnetimle amel etmeyen hükümdarlar olacaktır."* buyurdular.

Bunun üzerine sahabeden biri: "Ben buna yetişirsem ne yapayım, ya Resulallah?" diye sordu.

Allah Resulü (s.a.v.): *"Dinler ve itaat edersin. Sirtın dövülse ve malın alınsa bile dinle ve itaat et"*, diye buyurdular."[9]

Resulullah Efendimizin (s.a.v.) ümmetine, devleti idare edenlerden gelecek haksızlık ve zararlara sabırla mukabele tavsiyesi, onları zulme boyun eğmeye davet değil; bilakis isyan yoluyla, devlet ve milletin bütünlüğünü zedeleyecek daha büyük zulüm ve zararlardan kaçındırmak hikmetine mebnidir.

Malumdur ki, Kur'an-ı Azimüşşan, değil zulüm yapmayı, zulme edna bir meyil ve rıza göstermeyi bile şiddetle yasaklamıştır. Bu bakımdan,

Peygamber Efendimizin (s.a.v.), zalim idarecilere itaat emrini, zulme razı olmak değil, zulmün büyümesine mani olmak şeklinde anlamak lazımdır. Bu emir, zulmün def'ine çalışmamak şeklinde de telakki edilmemelidir. Zira, zulmü giderecek çeşitli fırsatlar ve uygun yollar itaat içinde de bulunabilir. Ancak bütün çabalara rağmen, meşru bir çare bulunmazsa cüz'i ve şahsi hukukunu umumun selametine, ammenin menfaatine feda etmek idrak sahibi her Müslüman'dan beklenen olgun bir davranıştır.

İbn-i Abbas'dan (ra.) rivayet edilen başka bir hadis-i şerifte ise şöyle buyrulur: “Bir kimse herhangi bir emirin yapmış olduğu zararlı bir şeyi görürse sabretsin (isyan etmesin). Çünkü her kim devlet başkanından (itaatten) bir arşın ayrılırsa cahiliyet ölümü ile ölür.”

Hadis Profesörü Kâmil Miras bu hadisi şöyle açıklamaktadır: “Vahiy ile müeyyet olan Peygamberimiz (s.a.v.) amme velayetini taşıyan bir kısım amirlerin gayr-i meşru hareketlerde bulunacaklarını nübüvvet nuruyla görüyor ve biliyordu. Bu vaziyet karşısında Müslümanlara sabır ve sükûn ile hareket etmelerini ve bozgunculuktan kaçınmalarını vasiyet ediyordu.”

Diğer bir hadis-i şerifte ise şöyle buyrulur: “Sizden her kim bir münkeri (kötülük) görürse onu eliyle düzeltsin. Eğer ona muktedir olamazsa diliyle, diliyle de yapamazsa ona kalbiyle (buğz etsin); bu da imanın en zayıf derecesidir.”

Bu hadis-i şerif Feteva-i Hindiye'de şöyle izah edilmiştir: Bir kötülüğü kuvvet kullanarak defetmek devletin vazifesidir. Zira kuvvet kullanmak salahiyeti ferdin değil, devletindir. Dil ile düzeltmek, yani tebliğ vazifesini yapıp insanları irşat etmek âlimlerin vazifesi, kalben buğz etmek de avam-ı nasın görevidir.

İslâm dini, sultana, devlet reisine ve idarecilere itaati emretmekle beraber, bu itaati mutlak da bırakmamıştır. İtaat ancak “Allah'ın emirlerine isyanı gerektirmeyen konularda” söz konusudur. Bu hususta pek çok hadis-i şerif vardır. Bunlardan bazılarını takdim edelim:

Übade bin Sâmit, Resulüallah'ın (s.a.v.) kendilerini davet ederek şu manada biat aldığı haber vermektedir: “Emirlerinize (idarecilerinize, kumandanlarınıza) hem neş'eli, hem de kederli zamanlarınızda, hatta emirleriniz kendi nefislerini sizin nefisleriniz üzerine tercih etseler dahi onları dinleyecek ve itaat edeceksiniz. Ancak emirlerinizin açık bir küfrünü görmeniz ve onların küfrü hakkında yanlarınızda

Allah'ın kitabında kuvvetli delil olması hâlinde, onları dinlemeyeceksiniz"[10]

Nevevî bu hadisi şerh ederken şöyle der:“Yöneticilerle yönetim işleri hususunda münakaşa etmeyiniz. Ve onlara o konuda itiraz etmeyiniz. Ancak onlardan sarîh küfür ve kesin bir münker görürseniz bunu inkâr ediniz. Yâni, kabul etmeyiniz ve hakkı, münasip bir dil ile söyleyiniz. Fasık ve zalim olsalar bile, onlara karşı ayaklanmak ve onlarla savaşmak tüm ulemanın icma ile haramdır.”

Evet münkeri işleyen bir idareciye hakkı söylemek bir vazife olduğu gibi; onlara karşı ayaklanmamak da vatan ve millet namına en mühim bir vazifedir. Zira böyle bir isyan hareketinden ancak iç ve dış düşmanlar fayda görecekler, birçok masumların kanı dökülecektir.

Devletin Nizam ve İntizamı İtaate Bağlıdır

Mazide yaşanan elim hadiseler, istikbale ışık tutan parlak bir aynadır. Tarihte cereyan eden olaylardan milletlerin alacakları pek çok ibretli dersler vardır. Yarınlara hazırlanırken, geçmiş tecrübelerden mutlaka yararlanmak, geçmişte düşülen hataları yapmamaya çalışmak elzemdir. Nitekim bir ayette mealen şöyle buyurmaktadır: “De ki, yeryüzünde bir gezin de bakın, bundan öncekilerin sonu nasıl olmuş!.....”[11]

Cenab-ı Hak bu gibi ayetlerle geçmiş kavimlerin başına gelen elim hadiselerden ve tarihî olaylardan ders almamızı emretmektedir. Vatanperver her insan geçmişte yaşanan üzücü hadiselerden ders almalı, onları hiçbir zaman hatırandan çıkarmamalı, Müslümanların birlik ve beraberliğine zarar verecek her türlü tutum ve davranışlardan hassasiyetle kaçınmalıdır.

Evet, dünyanın nizam ve intizamı itaate bağlıdır. Zira itaat, nizam ve intizamın temelidir; feyiz ve bereketin, huzur ve sükûnun, birlik ve beraberliğin esasıdır.

Tarihe ibretle göz gezdirdiğimiz zaman, ecdadımızın birlik ve beraberlik içinde olduğu dönemlerde dünyanın en güçlü devletine sahip olduklarını, insanlığa ilim, medeniyet, fazilet dersi öğrettiklerini görürüz. Dâhilî kargaşa ve fitnelerin çıktığı, devlete isyan ve tuğyanların başladığı

zamanlarda ise ülkenin kan gölüne döndüğünü, düşman istilasına maruz kaldığını, istiklaliyet ve hürriyetini kaybettiğini esefle müşahede ederiz.

Acaba ne oldu da bir taraftan Viyana'ya, diğer taraftan Mısır ve Şam'a, diğer yandan Umman Denizi'ne, beri taraftan Hind'e kadar uzanan bu muhteşem saltanat yıkılmaktan kurtulamadı. Evet bunun sebebi ve kökü pek derindir. Cehalet, sefahat ve tefrika gibi içimizi kemiren, kanımızı cevelandan, dimağımızı hareketten alıkoyan ruhi ve manevi hastalıklardır. Bu tür hastalıklara duçar olan fert ve cemiyetlerin kendilerini toparlaması çok müşküldür. Bunlardan kurtulmanın yegâne çaresi İslam'ın ulvi hakikatlerini hayatımıza tatbik etmek, Müslümanlar arasındaki uhuvvet, muhabbet, samimiyet, birlik ve beraberliğin te'minini esas almak, tefrikayı netice verecek fitne ve fesadın, nifak ve şikakın kapısını kapamaktır.

Bütün müçtehitler, mücedditler ve diğer İslam âlimleri itaat etmemekle isyan etmeyi birbirinden tamamen ayrı mütalaa etmişler, Allah'ın emrine muhalif durumlarda hiç kimseye itaat etmemişlerdir. Bununla beraber katiyen isyana teşebbüs yahut teşvik de etmemişlerdir. Bilakis müminleri isyandan menetmek hususunda gayret ve himmetlerini esirgememiş ve bu vadede bütün Müslümanlara, hâlleriyle örnek olmuşlardır. İslam tarihi bunun misalleriyle doludur. Biz bunlardan sadece birkaç numune nakledeceğiz.

Mesela, İmam-ı Azam Hazretleri hem Emeviler hem de Abbasiler zamanında halifelerin kadılık tekliflerini reddetti. Bu reddin sebebi, onların zulümlerine destek olmakla Allah'a asi olma endişesiydi. Bu endişe için hayatı pahasına onların tekliflerini kabul etmedi. Ve Mansur zamanında zulmen atıldığı hapisanede şehit oldu. Kendisine yapılan bütün baskı ve işkencelere karşı hiçbir zaman Müslümanları devlete isyana teşvik etmedi, aksine onları teskin için büyük gayret gösterdi. Hâlbuki İmam-ı Azam dilese, bütün Müslümanları bir anda ayaklandırabilirdi Fakat o, bir masumun dahi olsa, kanının dökülmemesi için, bu işkencelere sabır ile katlandı.

Bu mevzuda diğer bir ibret levhası da İmam Ahmed b. Hanbel Hazretleri'nin zamanın halifesi Mu'tasım Billah'a karşı davranışdır. Halife, Ehl-i Sünnet itikadına muhalif olan Mutezile mezhebine mensuptu. Bu sapık mezhebin mensupları Kur'an'ın mahlûk olduğuna inanırlardı. Halife, İmam Ahmed b. Hanbel Hazretleri'ni Kur'an'ın mahlûk olduğuna inanmaya ve bu hususta fetva vermeye zorlamış, lakin o

büyük imam, Halife'nin bu sözüne itaat etmeyerek teklifini reddetmişti. Sonunda kendisine vurulan sopalar neticesinde zulmen şehit edilmiştir. O zaman onunla birlikte ehl-i sünnete mensup birçok âlim de şehit edilmiştir. Bununla beraber ne İmam Ahmed b. Hanbel Hazretleri, ne de ona tâbi olan âlimler, halkın üzerindeki büyük nüfuzlarına rağmen onları isyana teşvik edici hiçbir beyanda bulunmamışlardır.

Hem mesela, ehl-i sünnet itikadının düşmanlarından olan Ekber Şah, İmam-ı Rabbani gibi bir müceddidi, senelerce hapsedtiği hâlde, o büyük insan, Ekber Şaha karşı ayaklanma hazırlığı yapan oğlu Selim Şah'ın yardım talebini reddetmiş ve onu babasına karşı isyan etmekten vaz geçirmiştir.

Bu konuda çok önemli bir örnek de Bediüzzaman hazretleridir. Senelerce akıl almaz zulüm ve işkencelere maruz kaldığı hâlde, daima müspet hareket metodunu uygulayıp, bedduayı bile menfi hareket sayan, hatta kendisine hapisanelerde yer hazırlayıp zulmedenlere bile hakkını helal eden ve talebelerine de sabrı ve müspet hareketi tavsiye eden asrın büyük müceddidi Bediüzzaman Hazretleri devlete itaat etmenin ehemmiyetini şu ifadesiyle ortaya koyar: *"Beni tevkif için gelen jandarmaya kemal-i itaatle ellerimi uzatır, önlerine düşer giderim."*

Maruz kaldığı o kadar zulüm ve işkencelere rağmen, Bediüzzaman hiçbir zaman devlete zarar verecek en ufak bir harekette bulunmamış, menfi hareket düşüncesinde olanlara da her zaman karşı çıkmıştır.

Bediüzzaman Hazretleri 1910 yılında Osmanlı Devleti'ne isyan etmek isteyen bazı aşiret reislerine hitaben şöyle diyordu:

"Altı yüz seneden beri tevhid bayrağını umum âleme karşı yücelten ve millî âdetlerini terk ederek ihtiyarlanan bizim şanlı Türk pederlerimize, kuvvet ve cesaretimizi hediye edelim. Ona bedel, onların akıl ve ma'rifetinden istifade edeceğiz ve asaletimizi de göstereceğiz. Elhâsıl, Türkler bizim aklımız, biz onların kuvveti; hep beraber bir iyi insan oluruz. Dik başlılık etmeyeceğiz ve kendi başına hareket yapmayacağız. Bu azmimizle başka milletlere ibret dersi vereceğiz. İyi evlat böyle olur, itaatimizle göstereceğiz. İttifakta kuvvet var, ittihâdda hayat var, uhuvvette saadet var, hükümete itaatte selâmet var. İttihâdın sağlam ipine ve muhabbet şeridine sarılmak zaruridir." [12]

Bediüzzaman Hazretleri 31 Mart hadisesinde (1909) de devlete isyan eden

askerlere karşı yaptığı konuşmada huzur ve saadetin, birlik ve beraberliğin ancak itaat ile olabileceğini şöyle ifade etmişlerdir:

“Şeriatla, Kur’ânla, hadisle, hikmetle, tecrübeyle sâbittir ki: Sağlam, dindar, hakperest ulûlemre itaat farzdır. Sizin ulûleminiz, üstadınız; zabitlerinizdir. Nasıl ki mahir mühendis, hâzık tabib; bir cihette günahkâr olsalar, tıp ve hendeselerine zarar vermez. Kezalik, münevver-ül-efkâr ve fenn-i harbe âşina, mektepli, hamiyetli, mü’min zabitlerinizin bir cüz’î nâmeşrû hareketi için itaatınıza hâlel vermekle, Osmanlılara, İslamlara zulmetmeyiniz! Zira itaatsizlik, yalnız bir zulüm değil, milyonlarca nüfusun hakkına bir nevi tecavüz demektir. Bilirsiniz ki; bu zamanda bayrak-ı tevhid-i İlâhî, sizin yed-i şecaatinizdedir. O yedin kuvveti de, itaat ve intizamdır.” [13]

Bediüzzaman Hazretleri bu harika konuşmasıyla sekiz tabur askeri isyandan vazgeçirip, itaate getirmiştir.

1925 yılında devlete karşı ayaklanan Şeyh Said, Van’daki Erek Dağı’nda bulunan Bediüzzaman Hazretlerine bir mektup yazar ve Kör Hüseyin Paşa ile gönderir. Mektubunda; “Efendim! Sizin nüfuzunuz kuvvetlidir. Bu hareketimize iştirak buyurur, yardım ederseniz galip oluruz.” diyen Şeyh Said’e, Bediüzzaman Hazretleri şu cevabî mektubu yazmıştır.

“Türk milleti asırlardan beri İslamiyet’in bayraktarlığını yapmıştır. Çok veliler yetiştirmiş ve şehitler vermiştir. Böyle bir milletin torunlarına kılıç çekilmez. Biz Müslümanız, onlarla kardaşız. Kardaşı kardaşla çarptıramayız. Bu şer’an caiz değildir. Kılıç harici düşmana çekilir. Dahilde kılıç çekilmez. Bu zamanda yegâne kurtuluş çaremiz Kur’an, iman hakikatleriyle, tenvir ve irşad etmektir. En büyük düşmanımız olan cehli izale etmektir. Teşebbüsünüzden vazgeçiniz. Zira akim kalır. Birkaç canî yüzünden binlerce masum kadın ve erkekler telef olur.”

Kör Hüseyin Paşa, birkaç gün sonra tekrar Bediüzzaman Hazretleri’nin yanına gelmiş; “Üstadım bu bir fırsattır. Bu fırsatı kaçırmayalım.” demiş, Üstad Hazretleri, ihtilalin zararlarını ve devlete isyan etmenin büyük mesuliyet olduğunu uzunca anlatmış ve onu da devlete karşı güç kullanmaktan ve ihtilalden vazgeçirmiştir.

Bediüzzaman Hazretleri Şeyh Said’in hareketinin yanlış olduğunu ifade edip, birlikte hareket edelim teklifini reddettiği gibi, Doğu’daki aşiret reislerini Van’daki Nurşin Camii’nde toplamış, onlara meseleyi anlatmış ve onların da hadiseye

karışmasına mani olmuştur. Daha sonra onlar; “Bizi ihtilale karışmaktan alıkoyan Bediüzzaman Hazretleri oldu. Allah ondan razı olsun.” diyerek onu her zaman hayırla yâd etmişlerdir.

Bediüzzaman Hazretleri'nin irşat metodu, hadiseler karşısındaki tutum ve davranışları geçmiş asırlardaki kutupların, gavsların, mürşit ve mücedditlerin görüş ve davranışlarıyla aynıdır. Üstad Bediüzzaman kendisine zulmedenlere afv ile mukabele etti. O, yalnız Allah'ın rızasına talip oldu. Allah için yaşadı, Allah için sevdi, Allah için buğz etti ve Allah için manevi cihad etti, kendine zulmedenleri bile affetti.

“Benim ve Risale-i Nur'un mesleğinin esası ve otuz seneden beri bir düstur-u hayatım olan şefkat itibarıyla; bir masuma zarar gelmemek için, bana zulmeden canilere değil ilişmek, belki beddua ile de mukabele edemiyorum. Hatta en şiddetli bir garaz ile bana zulmeden bazı fasık belki dinsiz zalimlere hiddet ettiğim hâlde, değil maddi belki beddua ile de mukabeleden beni o şefkat menediyor. Çünkü o zalim gaddarın, ya peder ve validesi gibi ihtiyar biçarelere veya evladı gibi masumlara maddi zarar gelmemek için, o dört-beş masumların hatırına binaen o zalim gaddara ilişmiyorum. Bazan da hakkımı helal ediyorum. İşte bu sırr-ı şefkat içindir ki; idare ve asayişe kat'iiyen ilişmediğim gibi, bütün arkadaşlarıma o derece tavsiye etmişim ki, üç vilayetin insaflı zabıtalарının bir kısmı itiraf etmişler ki: "Bu Nur şakirtleri manevi bir zabıtaadır; idare ve asayişi muhafaza ediyorlar." [14]

İtaat konusunda Elmalılı Hamdi Efendi'nin Görüşü

Hem ilimde, hem de fikirde misli az bulunan ve bu asrın bütün âlimlerinin itimadına mazhar olan büyük müfessir Elmalılı Hamdi Efendi itaat ve isyan mevzuunu şöyle beyan etmektedir: “Müminlerden olmayan ululemirlere itaat dinen vacip kılınmamıştır. Bu hususta itaat değil, varsa bir ahde riayet mevzubahis olacaktır. Fakat taatin vacip olmayışından isyanın vacip olması gerekmediğinden, itaat mecburiyetinin bulunmamakla isyan mecburiyetinde bulunmak arasında fark vardır. Hakk-ı isyan başka, vazife-i isyan yine başkadır. Binaenaleyh buradan gayr-i mümin bir muhitte bulunan müminlerin şuna buna karşı isyankâr bir ihtilalci vaziyetinde telakki edilmemeleri, belki müminlerin her nerede bulunurlarsa bulunsunlar, Allah'a ve Resulüne karşı masiyetten içtinap ve aynı zamanda kendilerinden olan ululemre itaat etmeleri ve tağutlara boyun eğmemeleri lüzumunu anlamak lazım gelir.”

Bu ifadelerden anlaşıldığına göre, gayr-ı müslim muhitte yaşayan Müslümanların kendilerinden olmayan ululemre itaatleri vacip değildir. Ancak müminlerin o devlete verdikleri ahde uymaları söz konusudur. Bununla beraber onlara itaatin vacip olmayışını, isyanın vacip olması lazım geldiği şekilde anlamamak icap eder. Onların Allah'a isyanı gerektiren emirlerine uymamak o müminlerin hakkıdır. Lakin isyankâr bir ihtilalci olmakla da vazifeli değildir. Müslümanlar her nerede bulunurlarsa bulunsunlar Allah'a ve Resulüne karşı masiyetten (günahlardan) kaçınmakla, kendilerinden olan ululemre itaat etmekle ve Allah'a isyana zorlandıkları takdirde boyun eğmemekle mükelleftirler.

Görüldüğü gibi, Hamdi Efendi de itaat etmemekle isyan etmeyi birbirinden ayrı tutmuş, gayrimüslimlerin idaresi altında yaşayan Müslümanların bile devlete isyan etmelerinin vacip olmadığını beyan etmiştir.

20.02.2014

Mehmed KIRKINCI

[1] Nursî, B.S Tarihçe-i Hayat

[2] Nursî, B. S Barla Lahikası

[3] Nursî, B.S Şualar

[4] Nursî, B.S Emirdağ Lahikası

[5] Nursî, B.S Hutbe-i Şamiye

[6] Bakara Suresi, 2/191

[7] Hucurat Suresi 49/9

[8] Nursi, B.S. Tarihçe-i Hayat.

[9] Tac Tercümesi, 3. cilt sayfa, 44-45

[10] Müslim

[11] Rum Suresi 30/42

[12] Nursî B.S, Asar-ı Bediye

[13] Nursî, B.S. Tarihçe-i Hayat

[14] Nursî, B.S Şualar (14. Şua)